

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr. »

Een blad afzonderlijk 15 centiemen.

Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

TONGEREN, DEN 7 JANUARIJ.

Verschi van prijs.

Toen het ministerie in 1866, zonder oorlog der Kamers, voor meer dan drij millioen onkosten deed, onder voorwensel dat de oorlog naderde, besteedde het eene som van 422,000 fr. voor het aankopen van peerden voor de artillerie: de koopprijs dezer trekkieren beliep middelmatig tot 644 fr. per peerd.

Drij maanden nadien, schafte het ministerie de nieuwe batterijen af, welke het ingericht had, en verkocht 471 peerden van de 655 die het zich verschaft had.

Doch de verkoopprijs beliep middelmatig maar tot 150 francs per peerd.

Dus een verlies van 515 francs voor ieder peerd.

Als het volk aldus zijn zoo duur gewonnen geld ziet verkwesten, is het dan te verwonderen dat het zich hevig verzet tegen alle nieuwe militaire lasten?

Het verschil tusschen den aankoop en verkoopprijs heeft in de 5^e sectie der Kamer tot eenige bemerkingen aanleiding gegeven, en zij wilde daarover uitleggingen hebben; de middensectie, samengesteld uit ministerieelen van zuiver ras, heeft beslist dat die uitleggingen aan het ministerie niet zouden gevraagd worden.

't Is te hopen dat wanneer het wetsontwerp in de Kamer voor den dag komt, men onafhankelijke leden vinden zal, die de zoo noodzakelijke uitleggingen zullen eischen.

De legers in de hedendaagsche veldslagen.

Er blijkt uit eene tabel, door de *Somains militaire* medegedeeld, dat de legers, welke zich in juli 1866 in den veldslag van Königgratz bevonden, talrijker waren dan die welke aan de verschillende hedendaagsche veldslagen hebben deel genomen.

Te Leipzig waren er slechts 240,000 verbondene troepen en 140,000 Franschen, een totaal van 380,000 man; te Wagram 200,000 Franschen en 140,000 Oostenrijkers, totaal 340,000 man; te Solferino 150,000 Oostenrijkers en 150,000 bondgenooten, totaal 300,000 man; te Borodine 130,000 Franschen en 120,000 Russen, totaal 250,000 man; te Waterloo 40,000 Pruisen, 55,000 bondstroppen en 75,000 Franschen, totaal 170,000 man, terwijl er te Königgratz 280,000 Pruisen tegen 200,000 Oostenrijkers hebben gevochten; dientengevolge hebben er 480,000 man aan het gevecht deel genomen.

Strengte Winters.

Wij hebben reeds, per depeche gemeld, dat het water der Seine bevroren was. Wij lezen ten dien opzichte in een parijzer blad, van den 3 januarij :

« Sedert gisteren is het water der Seine bevroren. Nauwelijks ziet men aan de bruggen *au Change* en *Notre Dame*, nog eene kleine streep water. Sedert 20 jaren heeft de parijsche stroom dien invloed der koude niet ondergaan. »

Brand te Verviers.

De eerste uren van het jaar 1868 zijn te Verviers gekenmerkt geworden door eene ramp, welke op weinige oogenblikken eene groote uitbreiding heeft genomen.

Rond 2 ure 's nachts word de bevolking door alarmkreten uit haren slaap gewekt, de lucht scheen vol vuur en van op alle punten der stad bemerkte men het rampvolle schijnsel van een hevigen brand.

Indertdaad, in het *Hôtel du Petit Paris*, tegenover de St.-Antoniuskerk, in de Sancystraat, was een hevige brand uitgebroken. Dit huis bewoond door M. N. Deltège is 5 verdiepingen hoog, en de zolder wordt door schrijnwerkers bezet. Men denkt dat het vuur daar begonnen is, en dewijl het in de voorwerpen van allen aard, welke daar lagen, een overvloedig voedsel vond, breidde de brand zich spoedig langs alle kanten uit. Om 2 1/2 ure waren de twee bovenverdiepingen en de zolder reeds in een varigen oven herschapen. Aldus werd er van alle kanten hulp aangebracht.

Ondanks alle in het werk gestelde pogingen, was men gedwongen het gansche gebouw aan de vlammen over te laten, om de naburige huizen voor het vernielende element te vrijwaren. De bewoners van het brandende gebouw reddeden zoo veel zij konden hunne kleederen en meubelen.

De ruiten bersten door de hitte aan stukken, de zolderingen zakten naar beneden, de muren stortten om, zoodat men zoo spoedig mogelijk de plaats moest ontruimen.

Wat de andere werklieden betreft, welke zich met het vrijwaren der naburige woningen bezig hielden, zij gelukten volkomen en kwamen alle gevaren te boven, die zich elken oogenblik opdeden.

Eerst om 9 ure 's morgens heeft men de spuiten verwijderd, toen er voor de aanpalende woningen geene gevaren meer bestond.

Het verbrande hôtel hoort toe aan M. Cerexhe-Clermont, wiens nijverheids-gesticht, aan dit gebouw palende, een jaar geleden totaal vernield werd. Hetzelfde huis is over eenige jaren nogmaals de prooi der vlammen geworden.

De schade wordt op ongeveer 50,000 fr. berekend.

Landbouw-kronijk.

Men spreekt thans veel over eene boring van putten, welke in eenige uren tijds water leveren. Dit nieuw stelsel, uitgevonden door een Amerikaan en thans beproefd te Levallois, bij Parijs, na herhaalde proeven ondergaan te hebben gedurende den oorlog in de Vereenigde Staten, schijnt bestemd om veel bijtal te hebben.

Het toestel hetwelk draagbaar is, bestaat uit eene borende buis, een heiblok, eene pomp en verlegingsbuizen. Het is uitzonderlijk eenvoudig. De boorbuis is aan haar ondereinde voorzien van eenen stalen punt, waarboven eene hoewelheid kleine gaatjes is geboord, die bestemd zijn om het water in de buis te brengen als de waterlage is bereikt. Aan het bovende derzelfde buis is een heiblok van nagenoeg 40 kil. vastgehecht.

Alles hangt aan eene koorde. Het overige laat zich verstaan. Als de buis schier heel in den bodem is gedrongen zonder dat eene bron wordt ontdekt, neemt men den heiblok weg, eene tweede buis wordt op de eerste gepast, de heiblok vindt zijne plaats boven de tweede buis, en de touw volbrengt op nieuw haar werk. Zoo gaat men voort, tot als men denkt aan de waterlage gekomen te zijn. Alsdan voegt men eene kleine pomp bij, die, het innerlijke der buizen ledig trekkende, het vocht er in zuigt.

In een half uur tijds heeft men te St.-Cloud een put van dit slag gemaakt, die 20 liters water per minuut leverde gedurende de eenige uren dat de proeve duurde.

De Hovingbouw-Maatschappij van Huy heeft een voorstel gestemd dat verdient de aandacht te boeien. Ontoerd door de verwoestingen welke de rupsen dezer jaren aan boomen en fruit hebben toegebracht, zoo heeft de maatschappij haren bestuurraad gelast bij de overheid pogingen aan te wenden opdat de watten en reglementen op de rupsenweering stiptelijk zouden worden nageleefd en de overtredingen met de vereischte strengheid gestraft. Indertdaad, de wet op het stuk is eene echte doode letter, en de nalatigheid van veel eigenaars of landbouwers verhindert teenmaal de poging der buurlieden welke hunne belangen beter gade slaan.

De petrool-olie, thans zooveel in gebruik voor de verlichting, is voortreffelijk voor het doden der insekten, vooral als ze niet gezuiverd is. Deze ongezuiverde petrool is goedkoop. Het begieten der aardbezieplanten met water met petrool bezwangerd, op den voet van eenige grammen per gieter, verwijdert de witte made van den melkever, die de aardbezieën zooveel kwaad toebrengt.

Een weinig ruwe petrool, gemengd bij veel water (30 gr. per liter), maakt een vergif uit voor de mestwormen. Bij middel van eenen trechter stort men een weinig van dit mengsel in hunne holen, en weldra zijn ze dood.

Het schurft veroorzaakt zijnde door de ontwikkeling van een insect, de acarus, geneest teenemaal als men bij den aanvang van het strijken met petrool toelucht neemt. Wrijvingen met petroolwater reinigen op staanden voet de huiskleden die door het schurft-insekt gekwollen zijn. Eenige oogenblikken na de wrijving van het dier waacht men hetzelfde met zeep.

Het hofbouwblad van de Aube (Frankrijk) verzekert dat een landbouwer van het departement, wiens huis onveilig was gemaakt door ratten en muizen, van die lastige gasten werd ontmakt kort na het vestigen in zijnen kelder van een depot van petrool. Diezelfde persoon op de gedachte gekomen zijnde van zijnen hof te besproeien met water dat berustende was geweest in ledige petrool-vaten, ontmaakte zich aldus van al de slekken.

De Vesuvius.

De Vesuvius blijft aanhoudend veel lava uitwerpen. De *Pungolo* van Napels, 30 december, geeft ten dien opzichte de volgende inlichtingen: » De lava stroomt gedeeltelijk naar Cognoli di Gitojano en gedeeltelijk naar Piano del Cavalli; aldus is het moeilijk en gevaarlijk de groote stroom te naderen, welke neigt in de vlakke te vallen.

» De ontploffingen zijn dikwijls zeer hevig en de massas brandende stoffen, welke de krater uitwerpt, vallen op de zijden van den berg terug.

» De sneeuw en het ijs vermeerderen op verschieden plaatsen de moeilijkheden der beklimming van den berg. »

Men schrijft uit Brussel, 4 januarij :

Men zegt dat de koning de lijkdienst zal gaan bijwonen, welke eerlang te Weenen zal gecelebreerd worden, tot nagedachtenis van den ongelukkigen keizer Maximiliaan.

Prinses Charlotte heeft van al de voordeelen afgezien, welke haar door het huwelijks-kontract en door het testament van keizer Maximiliaan waren toegekend. Diensvolgens zijn de domeinen van Miramar en Lacroma, welke op haren naam stonden, op den naam der keizerlijke familie van Oostenrijk overgebracht.

— Eergisteren morgen heeft er te Anderlecht eene nieuwe ontploffing plaats gehad. In het petroleum-magazijn van M. De Meis-Holbach is een ketel gesprongen. Twee naburige woningen, de eene en de andere op 60 meters afstand gelegen, hebben eenigszins geleden. De stukken van een tweeden ketel, eene zwaarte van ongeveer 500 kilos en in den eersten staande, werden dwars door het dak heen, tot op een verren afstand geslingerd, zonder echter ongelukken te veroorzaken.

Deze ramp moet aan de koude toegeschreven worden. De buizen, dienende tot geleiders van den stoom waren bevrozen en zoohaast het forneis werd aangestoken, had de ontploffing plaats.

— Men schrijft uit Verviers, 5 januarij : De genaemde F. Lempereur, fabriekwerker, wonende op de Slachthuisplaats, leefde sedert eenigen tijd van zijne vrouw gescheiden. Eergisteren rond 1 uur, begaf hij zich naar hare woning, Disonstraat, met het inzicht, zoo het schijnt, haar te doden. Zoohaast hij in hare kamer kwam, trok hij eenen tweelooppistool uit den zak, dat hij den vorigen dag gekocht had, en miktte op zijn ongelukkig slachtoffer, dat erin gelukte bij de bureu zijne moordpoging te ontvluchten.

De politie-agent Breemens de hulpkreten hoorende drong in de kamer en in de poging welke hij deed, om den vergramde echtgenoot te ontwapenen, ging een der twee schoten af, waardoor de politie-agent aan de hand gekwetst werd; evenwel gelukte hij er in den kerel aan te houden.

— De goedhartige Hendrik IV vroeg eens aan een hofnar of zij van rollen wilden verwisselen. » Broeder Hendrik, dat zou niet gaan, zegde de nar, gij zijt niet verstandig genoeg om voor gek te spelen en ik niet dwaas genoeg om koning te willen zijn. »

Buitenlandsch nieuws.

Pauzellijke staten.

REDEVOERING VAN Z. H. DEN PAUS.

Ziehier den tekst der redevoering, welke door den paus is uitgesproken bij de ontvangst der officieren van zijn leger, welke Z. H. ter gelegenheid der laatste feesten, door generaal Kanzer werden voorgesteld :

« Wanneer de macht gewapend is om te vernielen, wanneer zij, aldaar, waar vrede en goede orde heerscht, ruien aanbrengt, alsdan dwingt die macht de Kerk God te smeeken, zulk een grooten geest van haarzelve af te wenden. Doch wanneer die macht de wapens opneemt om de bedreigde rust te beschermen, om de rechten van het goddelijk gezag te ondersteunen, wanneer die gewapende macht den inval belet van de oproerlingen en barbaren, welke den oorlog aandoen aan al wat het geheiligdste is in de wereld, alsdan dankt elkeen haar hiervoor en heeft men voor haar eene soort van erkenenis.

» Thans zijt gij die macht, en dientengevolge verdient gij door elkeen gezegend te worden.

» Gij, welke den degen aan de zijde draagt, gij behent er u niet van om te vernieligen, maar wel om te behouden, en indien gij er gebruik van gemaakt hebt, om oproerlingen, onrechtvaardige en schuldige mannen te treffen, dit komt omdat gij de medewerkers zijt van de goddelijke Voorzienigheid, en dat gij met haar gewerkt hebt voor de bescherming der rechten van allen.

» Gaat op die wijze voort en gij zult stellig het gewenschte doel bereiken, indien gij onder

n eendrachtig blijft; zoo ook, in weerwil de elementen der stoffelijke wereld in hunne eigenschap verschillen, dragen allen bij tot een en hetzelfde doel.

» Zet dus uw werk voort met de toegenegeheid welke gij steeds voor het geloof van Petrus hebt getoond, een geloof, hetwelk met de werken vereenigd, maakt, dat het leger zich door schitterende daden onderscheidt, dat de families in hunne haardsteden in vrede leven, dat de magistraten rustig recht geven en dat wij zelve van den algemeenen vrede kunnen genieten.

» Dat God die woorden bevestigt, dat hij u zegene, u aanmoedige en u doet voortgaan tot voorbeeld aan uwe families, aan uwe medeburgers en aan de gansche wereld te dienen!

» Ik zeg u en uwe bloedverwanten, ik zeg u voor dit hemelsche vaderland, alwaar wij het eeuwige geluk zullen genieten. »

Oostenrijk.

EEN HARTROEREND PROCES.

De gansche stad Praag, en men mag zeggen het gansche land, hebben zich in de laatste dagen bezig gehouden met een crimineel proces, waarvan de buitengewone inlichtingen aan eenen roman schijner ontleend te zijn. Men zou hem: *de honger is een slechte raadsman* kunnen heeten.

De beschuldigde, Antonia Schwallina, was met eenen armen schoenmakersgast getrouwd, welke, na eenige jaren getrouwd te zijn geweest, door eene oogziekte belet werd zijn ambacht voort te zetten. Van bedelaar dief geworden zijnde, verliet hij het land, daar zijne vrouw en kinderen achterlatende.

De ongelukkige Antonia kon het loon van haar nederig logement niet meer betalen; zij werd er uitgedreven en gedwongen, met hare drij kinderen, in het dorp onder den blooten hemel te slapen.

Dewijl het stortregende, zocht zij eene schuilplaats in eene houten barak, palende aan een in aanbouw zijnde huis; doch zij werd er welhaast uitgedreven en nogmaals gedwongen den nacht onder de opene lucht door te brengen. Van dit oogenblik af hoorde men haar zeggen, dat zij een van hare kinderen zou doden.

Herhaalde malen bevoel zij aan haar dochterke, het kleinste van hare broeders in het water te werpen; doch zonder dat men wist dat zij het ernstig meende. Het 10jarige meisje, nam die woorden eerst niet letterlijk op; doch zekeren avond toen de moeder van haar werk terugkeerde en zij haar bevel en bedreigingen herhaalde, werd het kind verschromt en des anderendaags, toen zijne moeder zich op het veld bevond, nam zij haar broerke bij de hand geleide hem in hel naburige bosch en wierp hem in een diepen stroom. Toen de ongelukkige moeder van haar ander kind de verschrikkelijke tijding vernam, wilde zij er niet aan geloven.

De zaak werd spoedig ruchtbaar en Antonia Schwallina, werd aangehouden, onder de beschuldiging van kindermoord met voorbedachtheid gepleegd.

Nog ooit was een proces zoo hartroerend: de tranen der arme moeder en het naïve verhaal van het jonge meisje hebben al de aanwezigen de tranen uit de oogen geperst. Doch, in weerwil der behendige verdediging van haren advocaat, werd de moeder tot den dood veroordeeld.

De keizer is thans meer dan ooit in de gelegenheid, om van zijn recht van genadeverleenig gebruik te maken.

Amerika.

DE LUCHTVAART.

Een dagblad van San-Francisco meld, dat het raadsel der luchtvaart welhaast zal opgelost worden door een machien hetwelk op de volgende wijze is samengesteld :

Het toestel is verveerdigd uit bamboes, ijzer, staal en neteldoek; dit alles is bekleed met een bijzonder vernis; zijn vorm gelijkt aan eenen vogel met korten hals en bek en uitgestrekte vleugelen.

Dit machien heeft eene lengte van 88, eene hoogte van 20 en eenen omtrek van 21 voeten. Het wordt door stoom in beweging gebracht: de stoom wordt er op torgepast door eene menigte behendig verveerde raderwerken.

De luchtbal bevat 14,500 vierkante voeten waterstofgas; dit machien heeft aldus drij wijzen van ondersteuning in de lucht; de ligtheid en de gas, zijne uitgestrektheid, vermeerderd door de vleugels en verder den loop van zijn raderwerk. Men bestiert het met een roer, hetwelk zeer goed gelijkt aan dat hetwelk men voor de schepen gebruikt. M. Mariot, van San-Francisco, is er de uitvinder van. Er heeft zich eene kompanij van kapitalisten gevormd, om die luchtkar in de wereld te werpen.